

Asia: VN/32974/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Lausunnonantajan lausunto

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Kokonaisuudistus on tarpeellinen ja kannatettava. Nykyistä kolmiportaista tukea toteutetaan liian vaihtelevasti ja tulkinnanvaraisesti. Yleisen ja tehostetun tuen raja on ollut epämääräinen. Moniammatillinen käsittely oppilashuollon edustuksen kanssa aina, kun oppilas siirtyy tuen portaalta toiselle, ei olisi ollut aina tarpeen. Opettajien pedagoginen näkemys olisi usein riittänyt. Hallinnollinen työ on vienyt paljon aikaa myös oppilashuollon työntekijöiltä.

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Ennakoivat tukitoimet ja oppilaskohtaiset tukitoimet ovat lähtökohtaisesti kannatettavia. Ennakoivista tukitoimista hyötyisi iso joukko oppilaita ja siten oppilaskohtaisten tukitoimien tarve vähenisi. Ennakoivan ja oppilaskohtaisen tuen sisällöt vaatisivat vielä täsmennystä; esim. milloin siirrytään oppilaskohtaisen tuen piiriin. Se, että ryhmässä voisi olla maksimissaan 5 oppilasta, jotka saavat erityisopettajan antamaa opetusta oppilaskohtaisena tukitoimena on kannatettavaa, mutta voi aiheuttaa käytännössä vaikeuksia kesken lukuvuotta muuttaneiden osalta vaikkakin maksimimäärän voi ylittää ko. lukuvuoden loppuun. Muutos edellyttää opetuksenjärjestäjältä resurssin tarkastelua kesken lukuvuoden. Tämä aiheuttaa ryhmien muodostamista uudelleen ja uusien ryhmien perustamista, mikä voi vaikuttaa oppilaiden koulunkäyntiin negatiivisesti.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu on kannatettava toiminto. Mikäli sairaalaopetuspalvelun konsultaatioiden määrä vakiintuu tai kasvaa, on oletettavaa, että varsinaisen sairaalaopetuksen tarve ja kustannukset siltä osin saattaisivat nykyisestään vähentyä. Konsultatiivisen sairaalaopetuksen kautta edellytykset esim. psyykkisesti oireilevien oppilaiden tukemiseksi heidän omassa koulussaan paranevat. Näiden oppilaiden auttamiseksi oppilashuollon tuki ei usein ole enää riittävää. Jos oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi tarvitaan konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua, oppilaalle olisi hyvä perustaa ennen konsultaatiota monialainen asiantuntijaryhmä moniammatillisen tuen varmistamiseksi.

Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Ennakoivat tukitoimet ovat tarkoituksenmukaisia, mutta suhde oppilaskohtaisiin tukitoimenpiteisiin tulisi olla paremmin määritelty.

Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Oppilashuollon rooli tuen tarpeen arvioinnissa ja toteutuksessa tulee määritellä tarkemmin, jotta moniammatillinen yhteistyö toteutuu oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi. Nyt esityksessä todetaan, että "moniammatillinen yhteistyö esimerkiksi opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa voisi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien suunnittelemista, mutta ei olisi edellytys niiden toteuttamiselle". Oppilashuollon työntekijöiden ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista osallistua kaikkien koulunkäynnin tukea tarvitsevien oppilaiden tuen arviointiin ja toteuttamiseen. Riskinä on, että mikäli opetushenkilöstön ja oppilashuollon työntekijöiden yhteistyötä ei ole tarpeeksi selkeästi määritelty, voi näiden ammattilaisten yhteistyö erkaantua nykyisestäään. Oppilashuollon työntekijöillä on paljon osaamista oppimiseen liittyen ja tämän hyödyntäminen pitää jatkossakin turvata.

Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Tuen asiakirjojen lukumäärän vähentyminen on kannatettavaa. Asiakirjahallinto on hyvä saada mahdollisimman kevyeksi. Tuen järjestämisestä tehtävä hallintopäätös vahvistaisi oppilaan oikeutta, oikeusturvaa ja huoltajien oikeutta saada lapselleen tukitoimia.

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Ei täydennettävää.

Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Koulunkäynnin aloittamisen myöhentämisestä vuotta säädettyä myöhemmin ei kannattaisi luopua kokonaan. Joustava esi- ja alkuopetus turvaa koulunkäynnin aloittamisen lähes kaikille lapsille. On kuitenkin pieni joukko lapsia, jotka tarvitsevat vielä lisävuoden aikaa kypsyä varhaiskasvatuksessa ja heille hyvin harkiten koulunkäynnin aloittamisen myöhentäminen olisi edelleen perusteltua. Tutkimuksissa on todettu, että loppuvuoden lapset ovat yliedustettuina esim. ADHD-diagnoosien saamisessa, koska he eivät vielä jaksu keskittyä koulumaisempaan työskentelyyn. Myöhennyksiä tehdään nykyisinkin vähän, hyvin harkitusti ja perustellusti. Myöhennyksissä tulee luottaa opetuksenjärjestäjän kykyyn päättää, kuka lapsi tarvitsee myöhennyksen koulunkäynnin aloittamiseen.

Leppäharju Saara

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue - palvelulinjajohtaja Tuija Harakka,
perhekeskuksen ehkäisevän ja varhaisen tuen palvelut / lasten, nuorten ja
perheiden palvelut

